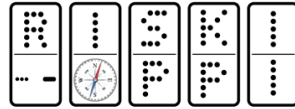




Vipuvoimaa
EU:lta
2014–2020



Vaasan yliopisto
UNIVERSITY OF VAASA

Hanke rahoitetaan Euroopan sosiaalirahaston REACT-EU tuella.

REACT-EU-hankkeet rahoitetaan osana Euroopan unionin COVID-19-pandemian johdosta toteuttamia toimia.

TIIVISTELMÄ: Tämä dokumentti on yhteenveto Kompassi-hankkeessa toteutetun Riskivirastopelin oppimisaineistoista. Pelin vuorovaikutteisuutta ei dokumentti toista.

Voit lukea tarkemmin Riskiviraston suunnittelusta ja pelistä kerätyistä kokemuksista seuraavasta raportista:

Mäenpää, Mikael (2024). **Gamification of risk management learning material in the ESF-funded Kompassi project : report on case “Riskivirasto**. Vaasan yliopiston raportteja, 47.

<https://urn.fi/URN:ISBN:978-952-395-134-1>





Tervetuloa Riskivirastoon!

Tänä aamuna sinua on vastassa kaksi viraston työntekijää, Laura ja Henri.



Laura on rauhallisesti vaikeisiin tilanteisiin suhtautuva ammattilainen, jolla on kyky nähdä eteen tulevissa riskeissä myös mahdollisuuksia.



Henri puolestaan on varma ja luotettava työpari, joka huomaa vaaran paikat ja auttaa sinua torjumaan digimaailman riskeissä piilevät uhat.

Aamun aluksi saat valita, kumman mukana lähdet tutustumaan digiriskeihin ja niiden hallintaan?

Lauran ja Henrin tiet kohtaavat työpäivän aikana ja voit halutessasi myös välillä vaihtaa työpariasi.

Onnea päivään!

LAURA 100p

Mukavaa päivää! Lauran kanssa työt lähtevät reippaasti liikkeelle!

HENRI 100p

Mukavaa päivää! Henrin kanssa opit paljon uusia asioita!

Lauran luotsissa

Täällä sitä ollaan! Olet saanut oman työpisteen ja tietokoneen Lauran huoneesta ja päivän ensimmäinen asiakastapaus on avattuna koneen näytöllä. Olet niin innoissasi työharjoittelusta, että haluat ottaa tilanteesta selfien. Laura kuitenkin kieltää moisen napakasti. Miksi?

Lauran mielestä selfiet eivät kuulu työpäiviin. 50p

No ihan totta tämäkin, työaikana on tietysti syytä keskittyä töihin. Tärkeämpi syy on kuitenkin tietoturva. Koneellasi on avoinna asiakkaan henkilötietoja eikä niitä voi vahingossakaan päästä väärin käsiin.

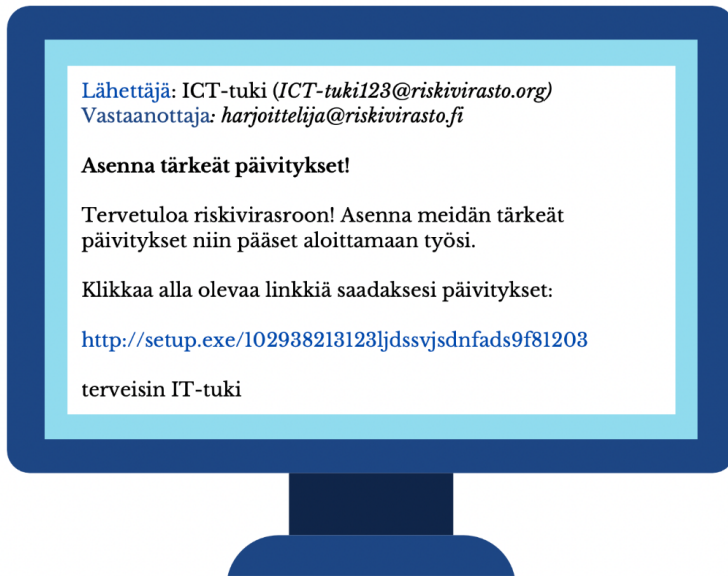
Laura on huolissaan Riskiviraston asiakkaiden tietosuojasta. 100p

No tästähän on kysymys. Syynä on tietoturva. Koneellasi on avoinna asiakkaan henkilötietoja eikä niitä voi vahingossakaan päästä väärin käsiin.

Laura pitää sinua turhamaisena. 25p

No tuskimpa vain. Tärkeämpi syy on tietoturva. Koneellasi on avoinna asiakkaan henkilötietoja eikä niitä voi vahingossakaan päästä väärin käsiin.

TÄRKEÄT PÄIVITYKSET



Alkujärjestelyjen jälkeen saat vihdoinkin työkoneen auki. Uuteen työ sähköpostiisi onkin tullut heti seuraavanlainen viesti, jossa pyydetään päivittämään kone. Mitä teet?

Klikkaat linkkiä, että pääset äkkiä hommiin. Päivitykset on tärkeää pitää ajan tasalla. 0p

Hups! Nyt ei olisi kannattanut olla liian nopea. Päivitykset ovat tärkeitä, mutta tämä viesti lataa koneellesi ihan muuta. Huijausviestin tunnistaa org-päätteisestä sähköpostista, kirjoitusvirheistä viestissä sekä tavasta jolla yrityksen tietoturvasta vastaavat sinua lähestyvät. Sähköpostilla tulevat latauslinkit kannattaa jättää klikkaamatta.

Kysyt Lauralta, mitä sinun pitäisi tehdä. 50p

Hyvä! Jos et ole varma saamasi viestin luotettavuudesta, kysy neuvoa joltain joka tietää. Tällä kertaa varovaisuus kannatti: Päivitykset ovat tärkeitä, mutta tämä viesti lataa koneellesi ihan muuta. Huijausviestin tunnistaa org-päätteisestä sähköpostista, kirjoitusvirheistä viestissä sekä tavasta jolla yrityksen tietoturvasta vastaavat sinua lähestyvät. Sähköpostilla tulevat latauslinkit kannattaa jättää klikkaamatta.

Avaa tehtävän Jonne ei muista

Poistat viestin, koska se on selvästi huijaus. 100p

Hyvin toimittu! Päivitykset ovat tärkeitä, mutta tämä viesti lataa koneellesi ihan muuta. Huijausviestin tunnistaa org-päätteisestä sähköpostista, kirjoitusvirheistä viestissä sekä tavasta jolla

yrittäjien tietoturvaan vastaavat sinua lähestyvät. Sähköpostilla tulevat latauslinkit kannattaa jättää klikkaamatta.

Avaa tehtävän Jonne ei muista

JONNE EI MUISTA



X

Päivän ensimmäinen asiakas on Jonne, joka soittaa hädissään Riskivirastoon. Hän kertoo heränneensä aamulla ja on huomannut, että eilisten juhlien jälkeen puhelin on kadonnut. Pahaksi onneksi Jonne käyttää puhelintaan niin omiin kuin työpaikankin asioihin eikä ole muistanut asentaa edes näyttölukkoa. Jos joku on löytänyt puhelimen, on hänellä nyt vapaa pääsy kaikkiin puhelimen tietoihin. Jonnella itsellään ei ole mitään muistikuvaa illasta tai tilanteesta, jossa puhelin olisi voinut kadota.

Valitse **viisi** suurinta riskiä, joita Jonnen tilanteessa sinun mielestäsi on.

Jonnen pankkitunnukset voivat joutua väärin käsiin 20p

Puhelimen kuvat päätyvät väärin käsiin 20p

Pilvipalveluissa olevat tärkeät työtiedostot päätyvät väärin käsiin 20p

Joku vieras saa haltuunsa Jonnen sometilit. 20p

Jonnen henkilöllisyyttä voidaan käyttää luvatta 20p

Jonne menettää tilillään olevat rahat. 20p

Jonnen salasanaat päätyvät väärin käsiin 20p

Jonnen nimissä on mahdollista tehdä ostoksia verkossa. 20p

Aika ikäviä riskejä kaikki! Nyt Jonne itsekkin vasta ymmärtää, mitä kaikkea puhelimen avulla voidaan tehdä ja kuinka valtavan määrän tietoa hän on pahimmassa tapauksessa hukannut.

Salasanat kuntoon



X

Kun koneasia on saatu kuntoon, on syytä tarkistaa vielä salasana. Mikä seuraavista salasanoista olisi kaikkein turvallisin?

Halutessasi voit ensin testata omien salasanojesi toimivuutta [YLE Oppimisen salasanakoneella](#).

harjoittelija123 25p

Tämä ei ole kovin turvallinen salasana. On hyvä, että siinä on tarpeeksi merkkejä ja yhdistetty kirjaimia ja numeroita. Silti tämänkaltainen salasana on helppo murtaa. Hyvässä salasanassa on yli 12 merkkiä, sekaisin kirjaimia, numeroita ja erikoismerkkejä ja parasta olisi, jos salasanan sijaan käytettäisiinkin salalauseetta, jossa myös kaikki edelliset vaatimukset yhdistyvät.

H@rj0ituSTekeeMe\$t@r1n 100p

Tämä on hyvä! Salasanan sijaan kannattaa käyttää salalauseetta, jossa yhdistyvät hyvän salasanan vaatimukset: yli 12 merkkiä sekä yhdistettynä kirjaimia, numeroita ja erikoismerkkejä. Tällaisen salalauseen murtaminen on jo aika haastavaa.

qwerty98 0p

Hups! Tämä on yksi maailman tavallisimmista salasanoista ja siksi erittäin helppo murtaa. Hyvässä salasanassa on yli 12 merkkiä ja siinä on yhdistetty kirjaimia, numeroita ja erikoismerkkejä. Parasta olisi, jos salasanan sijaan käytettäisiinkin salalauseetta, jossa myös kaikki edelliset vaatimukset yhdistyvät.

Riskit hallintaan

X

Koska Jonnen tilanteessa on monta näkökulmaa, päättävät Laura ja Henri jakaa tapauksen keskenään.

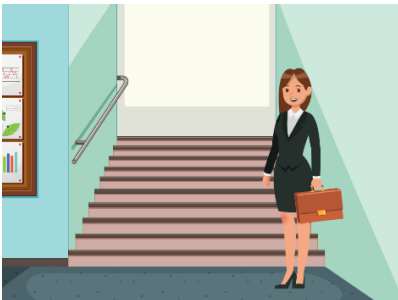
Lauran vastuulle tulevat Jonnen henkilökohtaiseen elämään liittyvät riskit ja niiden käsittely kun taas Henri ottaa hoitaakseen Jonnen työhön liittyvien riskien hallinnan. Kumman mukaan lähdet jatkamaan?



Henrin - työelämäriskit kiinnostavat 100p

Hyvä valinta! Työelämään liittyy paljon digiriskejä, joista on tärkeä oppia.

PATH-työelämän riskianalyysi



Lauran - haluan selvittää Jonnen henkilökohtaiset riskit 100p

Hyvä valinta! Nykyihmisen henkilökohtaiseen elämään liittyy paljon digiriskejä, joista on tärkeä oppia.

PATH Riskianalyysi

Työelämän riskianalyysi



X

Hissi kiidättää sinut Henrin mukana Riskiviraston huipulle. Täällä ratkotaan vaativimmat ja usein juuri työelämään liittyvät riskit. Työelämän riskeissä kyse on usein suurista rahoista ja pääsystä salassa pidettäviin ja tärkeisiin tietoihin, siksi ylimmässä kerroksessa työskentelevät viraston kokeneimmat konkarit.

Ihan aluksi Henri päättää, että teette tilanteesta riskiarvion. Valitse mielestäsi Jonnen tilanteeseen sopiva riskiluokitus.

Kriittinen - tilanne vaatii välittömiä toimia. 100p

Hyvin valittu, tilanne on todella kriittinen!

Path – Kriittinen tilanne

Merkittävä - tilanne vaatii nopeita toimia. 50p

Tilanne todella vaatii nopeita toimia, oikein valittu!

Path – Kriittinen tilanne

Huomioitava - tilannetta pitää seurata, mutta se ei vaadi nopeita toimia. 0p

Hups! Nyt ei kyllä kannattaisi jäädä seurailemaan. Riskit koskevat monia ihmisiä ja niiden käsittelyn pitäisi alkaa heti.

Path – Kasvaako riski?

Otettava riski - näitähän sattuu eikä tilanteelle enää voi oikein mitään. Voidaan palata asiaan tarvittaessa. 0p

No nyt ei mennyt ihan putkeen. Työelämässä tällaisia riskejä ei voi ottaa. Jo monet lait velvoittavat yrityksiä korjaamaan välittömästi tämänkaltaisista tilanteista aiheutuneet riskit.

Path – Kasvaako riski?

Kriittinen tilanne

Ihan oikein arvioitu - riski on merkittävä, itse asiassa kriittinen. Jonnen puhelimelta löytyy hänen työnantajansa ja firman asiakkaiden kannalta ehdottoman tärkeää, arvokasta ja arkaluonteista tietoa, joka ei saa päätyä väärin käsiin.

Mikä seuraavista toimenpiteistä täytyy tehdä heti?

Jonnen täytyy irtisanoutua työstään. 0p

No luultavasti ei. Ja vaikka tilanne menisikin kovin pahaksi, ei tämä ole ensimmäisten toimenpiteiden listalla.

Path – Henkilötiedot vaarassa

Jonnen täytyy ilmoittaa puhelimen katoamisesta työnantajalle. 100p

Ehdottomasti. Työnantajan täytyy tietää, mitä on tapahtunut ja millaista tietoa on vuotanut.

Path – Henkilötiedot vaarassa

Jonnen täytyy ilmoittaa tilanteesta sosiaalisessa mediassa. 0p

Nyt kannattaa kysyä työnantajalta, mitä mieltä tämä on. Tiedotus on parempi hoitaa työn kautta.

Path – Henkilötiedot vaarassa

Henkilötiedot vaarassa

X

Pahin on tapahtunut. Käy ilmi, että Jonnen puhelimelta on pääsy työpaikan asiakasrekisteriin, joka sisältää kymmenien ihmisten henkilötietoja.

Henri pyytää sinua poikkeamaan alemmassa kerroksessa kertaamassa henkilötietojen käsittelyyn liittyviä asioita. Jotta voit osoittaa Henrille, että homma on hallussa, järjestä pareiksi seuraavat käsitteet.

Lisää tietoa henkilötietojen käsittelystä voit etsiä esimerkiksi [Tietosuoja-sivustolta](#).

GDPR	25p	EU:n tietosuoja-asetus, joka koskee henkilötietojen käsittelyä.
Tietosuojavaltuutettu	25p	Yrityksen nimeämä henkilö, jonka vastuulla tietosuoja-asiat ovat.
rekisterinpitäjä	25p	Verkkopalvelusta vastaava organisaatio, jonka vastuulla henkilötietojen tietoturva on.
tietovuodot ja tietoturvaloukkaukset	25p	Ilmoitettava 72 tunnin kuluessa viranomaiselle
Tiedonsaantioikeus	25p	Henkilön oikeus tietää, mitä tietoja hänestä kerätään.
Toimintaympäristön ulkoiset vaatimukset	25p	Lait, asetukset ja suositukset, jotka ohjaavat tietojen käsittelyä.
Toimintaympäristön sisäiset vaatimukset	25p	Yritysten omat ohjeet tiedon käsittelyyn.

Esimerkillistä toimintaa



Jonnen työnantaja on yhteydessä virastoon ja kiittelee asianmukaisesta ja ripeästä toiminnasta. Myös Jonnen avoimuus tilanteessa on tehnyt työnantajaan vaikutuksen. Nopealla ja hyvällä yhteistyöllä on saatu selvitettyä, mitä tietoja on voinut vuotaa ja siirrettyä aineisto turvaan.

Hankalan tapauksen jälkeen päätätte Henrin kanssa laatia vielä ohjeistuksen digiriskien hallintaan työelämässä. Täydennä tekstiin seuraavat puuttuvat termit:

- *avoimuus*
- *salasanoilla*
- *monivaiheinen tunnistautuminen*
- *noudattaa annettuja ohjeita*
- *päivitykset*
- *Henkilötiedot*
- *tietosuojavaltuutettu*
- *varmuuskopiot*
- *omat laitteet*

Työelämän tietoturva

Jokainen voi parantaa oman työpaikkansa tietoturvaa toimimalla yhteisesti sovittujen ohjeiden mukaan. Tärkeää on muistaa ainakin seuraavat ohjeet: (20P/oikea vastaus)

- Suojaa käyttämäsi koneet ja ohjelmat tarpeeksi monimutkaisilla oilla; Salasanoilla. Parasta olisi käyttää kokonaista salalauseetta.
- Ota käyttöön myös tunnistautuminen. Kun kirjautuminen vaatii useamman vaiheen, on se tunkeutujalle vaikeampaa.
- Huolehdi, että olet asentanut laitteillesi tarvittavat ykset; Päivitykset. Näin tietoturva on ajan tasalla. Muista myös annettuja ohjeita.
- Tärkeistä tiedostoista kannattaa myös aina ottaa säännöllisesti t; Varmuuskopiot. Näin kallisarvoinen tieto ei katoa kokonaan.
- edot; henkilötiedot ovat tietoja, joiden käsittelyyn on EU:n jäsenmaissa oma tietosuojalaki GDPR. Jos et tiedä, miten niitä tulisi käsitellä, jokaisella työpaikalla on tosuojavaltuutettu, joka osaa neuvoa asiassa.

- Työasioissa kannattaa suosia työnantajan tarjoamia laitteita ja jättää teet; Omat laitteet vain henkilökohtaisiin asioihin.
- Jos vahinko pääsee käymään, tärkeintä on rehellisyys ja roimuus; Avoimuus.

Riskianalyysi



Lauran mukana jatkat matkaasi pitkin Riskiviraston käytäviä. Henkilökohtaiseen elämään liittyy yllättävän paljon digiriskejä ja siksi jouduttekin turvautumaan useamman asiantuntijan apuun.

Ihan aluksi Laura kuitenkin päättää, että teette tilanteesta riskiarvion. Valitse mielestäsi Jonnen tilanteeseen sopiva riskiluokitus.

Kriittinen - tilanne vaatii välittömiä toimia. 100p

Täydet pisteet! Nyt tilanne tosiaan on kriittinen.

Path – Kriittinen tilanne

Merkittävä - tilanne vaatii nopeita toimia. 50p

Hyvin valittu, tilanne vaatii nopeita toimia.

Path – Kriittinen tilanne

Huomioitava - tilannetta pitää seurata, mutta se ei vaadi nopeita toimia. 0p

Hups! Nyt ei kyllä kannataisi jäädä seurailemaan, riskit ovat aika suuret.

Path – Mikä tekee riskin?

Otettava riski - näitähän sattuu eikä tilanteelle enää voi oikein mitään. Voidaan palata asiaan tarvittaessa. 0p

Ihan tällaisia riskejä ei elämässä kannata ottaa. Jos vahinko on tapahtunut, on vielä monia keinoja pienentää sen seurauksia,

Path – Mikä tekee riskin?

Kriittinen tilanne

Ihan oikein arvioitu - riski on merkittävä, oikeastaan jopa kriittinen. Jonnen puhelimelta löytyy hänen itsensä ja läheistensä kannalta ehdottoman tärkeää, arvokasta ja arkaluonteista tietoa, jonka päätyminen väärin käsiin voisi aiheuttaa monenlaista harmia.

Mitkä seuraavista toimenpiteistä täytyy tehdä heti?

Jonnen täytyy vaihtaa kaikkien puhelimella olevien tilien salasanat. 25p

Jonnen täytyy ilmoittaa asiasta niille henkilöille, joiden kuvia tai muita yksityisiä tietoja on voinut päätyä väärin käsiin. 25p

Nyt kannattaa vaan odotella rauhassa, ehkäpä puhelin vielä jostain ilmestyy. 0p

Jonnen kannattaa heti sulkea myös pankkikortit, vaikka ne eivät olleetkaan puhelimen mukana. 25p

Jonnen pitää sulkea puhelimen liittymä. 25p

Kiireellisiä toimia ovat seuraavat: salasanojen vaihto, ilmoittaminen asianosaisille, maksukorttien sulkeminen sekä liittymän sulkeminen. Mikäli kukaan ei ole vielä päässyt sisään näille tileille, salasanan vaihto auttaa suojaamaan niillä olevat tiedot. Tutuille ilmoittaminen on fiksua ja kohtelias tapa toimia. Näin ihmisillä on mahdollisuus varautua ikäviinkin yllätyksiin. Myös maksukorttien ja liittymän sulkeminen ovat ensimmäisiä asioita, jotka kannattaa tehdä. Vaikka puhelimen mukana ei olisikaan ollut pankkikorttia, voi olla että puhelimen muistissa on esimerkiksi PayPal-tilin tiedot tai muita verkkomaksamisen mahdollistavia tilejä.

Tilanne hallintaan

Laura kertoo sinulle, että puhelimien katoaminen on aika yleistä. Ja että on olemassa hyviä tapoja pelastaa tilanne, vaikka puhelimelta löytyisi tietoja, joiden ei kuulu päästä muiden käsiin.

Että osaat jatkossa neuvoa asiakkaita, Laura pyytää sinua yhdistämään seuraavat termit ja niiden selitykset. Tarvittaessa voit etsiä lisätietoja netistä.

Paikannustoiminto	25p	Mikäli puhelimesta on akkua ja sijaintipalvelu päällä, ilmoittaa viimeisen sijainnin.
ICE-yhteystieto	25p	Numero, johon puhelimesta voi soittaa, vaikka sen näyttö olisi lukittu.
Etätyhjennys	25p	Puhelimen tietojen poistaminen oman Google-, Huawei- tai Apple-tilin kautta.
Rikosilmoitus	25p	Kannattaa tehdä, jos tiedät, että puhelin on varastettu.
Maksukorttien sulkeminen	25p	Onnistuu verkkopankissa ja voidaan myöhemmin peruuttaa.
Operaattori	25p	Yritys, jonka puhelinliittymä sinulla on. Voi tarvittaessa sulkea liittymän.
SIM-kortti	25p	Kannattaa uusia, jotta kaksivaiheinen tunnistus tekstiviestien kautta ei onnistu puhelimesta.

Ennakoi riskit



X

Jonne soittaa ja kertoo, että on onnistunut paikantamaan puhelimensa ja lukitsemaan sen etähallinnan kautta. Vaikka hän ei tiedä, onko joku jo ehtinyt avata puhelinta, tämän jälkeen se ei enää onnistu ja riski tietovuodoista pienenee ratkaisevasti.

Päätätte Lauran kanssa tehdä Riskiviraston nettisivuille ohjeet, miten puhelimen käyttöön liittyviä digiriskejä voidaan jo etukäteen pienentää.

Täydennä ohjeistukseen seuraavat käsitteet:

- *varmuuskopiot*
- *näyttölukko*
- *paikannustoiminto*
- *SIM-kortin PIN-koodi*
- *operaattorin nettipalveluun*
- *IMEI-koodi*
- *tuntomerkit*

Näin pidät puhelimen tiedot turvassa

Nykymaailmassa älypuhelin on tärkeä arjen asioiden hoitamiseen ja helpottaa elämää monissa asioissa. Koska puhelimelle tallennetaan usein monenlaista tietoa, on hyvä varautua etukäteen mahdollisiin riskitilanteisiin. Muista siis seuraavat ohjeet: (20p /oikea vastaus)

- Jotta kukaan ulkopuolinen ei pääse avaamaan puhelintasi, asenna siihen lukko; Näyttölukko. Lukituksen voit itse avata sormenjäljellä, kasvotunnistuksella tai koodilla.
- Puhelimeen on mahdollista aktivoida paikannustoiminto. Android-puhelimella se on nimeltään Paikanna puhelin ja iPhonessa Etsi iPhoneni. Molemmissa puhelimissa ominaisuus täytyy itse kytkeä päälle.

- Jos puhelin varastetaan, tarvitset rikosilmoitusta varten puhelimen merkit; Tuntomerkit. Voit vaikka ottaa puhelimestasi kuvan. Lisäksi tarvitaan puhelimen koodi; Imei-koodi. Se löytyy puhelimen myyntipakkauksesta tai jos näppäilet puhelimesta merkit *#06#.
- Kun saat uudet liittymän, vaihda simkortin pin-koodi. Näin muiden on vaikeampi päästä käyttämään liittymääsi.
- Kannattaa myös luoda itselleen tili omien nettipalveluihin. Sieltä voit käydä hallinnoimassa liittymääsi, vaikka puhelin olisi kateissa.
- Kannattaa myös asentaa puhelin ottamaan automaattisesti varmuuskopiot valokuvista, videoista ja muista tärkeistä tiedostoista. Näin ne eivät katoa, vaikka puhelin häviäisi tai menisi rikki.

Lounastunti



X

Huh! Tulihan se lounastauko lopulta. Olet nyt suorittanut kymmenen päivän 20 tehtävästä. Kiireisen aamupäivän jälkeen on hyvä miettiä, mitä kaikkea on jäänyt mieleen. Kerro kolme ensimmäisten työtehtävien aikana oppimaasi asiaa.

Lauraa kiinnostaa myös, millaisiin digimaailman riskeihin olet omassa elämässäsi törmännyt. Kerro ainakin yksi esimerkki.

100p

avoin vastaus

Kiitos, kun kerroit! Mitähän uutta päivä vielä tuo tullessaan?

Ohjaus Ellan kaapattuun kampanjaan

Mikä tekee riskin?

Tällä hetkellä arvioit Jonnen tilanteeseen liittyvät digiriskit sen verran pieniksi, että tilannetta voi hyvin jäädä vielä tarkkailemaan. Mitkä seuraavista seikoista nostaisivat riskiarviosi tason merkittäväksi tai jopa kriittiseksi?

Jonnelle tulee sähköpostiin ilmoitus, että hänen suoratoistotiliään käytetään uudella laitteella. 25p

Puhelimelta löytyy myös matkakortti ja elokuvateatterin sarjalippu. 0p

Jonne ei pääse kirjautumaan omalle Google-tililleen tietokoneella. 25p

Jonnen yhteystiedot katosivat puhelimen mukana. 0p

Puhelimella on kuvia siskontytön ristiäisistä. 0p

Jonne muistaa, että ei ole laittanut puhelimelle salasanaa tai muuta näyttölukitusta. 25p

Puhelimelle on tallennettu Jonnen maksukorttien tietoja. 25p

Ainakin seuraavat asiat antavat syyn epäillä, että Jonnen puhelinta käyttää joku muu: suoratoistopalvelua käytetään uudella ja Jonnelle vieraalla laitteella eikä omaan sähköpostiin kirjautuminen ei yllättäen onnistu.

Jos vielä tiedetään, ettei puhelimen avaamista ole estetty salasanalla tai muulla tunnisteella ja puhelimella on maksukorttien ja esimerkiksi PayPal-tilin tietoja, asia muuttuu kiireelliseksi ja Jonnen on ryhdyttävä pikaisesti toimiin riskien minimoimiseksi.

Muiden asioiden katoaminen (tärkeät kuvat, yhteystiedot, matka- ja elokuvaliput) on toki harmillista, mutta eivät vaadi puhelimen suhteen kriittisiä toimia.

Odotella vai ei

X

Jonne on edelleen sitä mieltä, että on parasta odotella, jos puhelin vielä jostain löytyisi. Huomaat, että Laura on toista mieltä ja itsekin alat kallistua nopeamman toiminnan puolelle. Jonnen puhelimella on esimerkiksi paljon kuvia, videoita ja tiedostoja, joiden päätyminen väärin käsiin voi haitata myös muiden elämää.

Yritätte yhdessä saada Jonnen ymmärtämään, että ainakin hyvin yksityisistä kuvista tunnistettaville ystäville ja tyttöystävälle pitäisi kertoa tilanteesta. Vaikka se on vaikeaa, on heillä oikeus valmistautua tietojen leviämiseen. Myös Jonnen oman turvallisuuden kannalta toimiminen olisi nyt tärkeää.

Jotta saisitte Jonnen vakuutettua rehellisyyden ja nopean toiminnan tärkeydestä, Laura pyytää sinua kertaamaan tärkeimmät tietovuotoihin liittyvät uhat ja niiden seuraukset. Käsitekortit ovat kuitenkin edellisen käyttäjän jäljiltä sekaisin, joten sinun tehtäväsi on yhdistää oikea käsite ja selitys.

Tarvittaessa voit etsiä tietoa netistä, esimerkiksi [tästä Tietosuoja-sivuston artikkelista](#).

Maksukorttitiedot vuotavat	25p	Taloudelliset menetykset
Arkaluontoisen tiedon leviäminen	25p	Maineen menetys, kiusaaminen, kiristys
Identiteettivarkaus	25p	Henkilötietojesi käyttö ilman oikeutta
Sähköpostiosoitteen vuotaminen	25p	Roskapostien ja huijausviestien lisääntynyt määrä
Tunnusten ja salasanan vuotaminen	25p	Oman tilin kaappaaminen
Henkilötietojen vuotaminen	25p	Petoksen uhriksi joutumisen uhka

Ensi kerralla paremmin



X

Voi harmi! Jonne saa kuulla, että puhelimen kuvia on päätynyt nettiin. Hän oppii nyt kantapään kautta, että riskienhallinnassa odottelu ja ongelmien piilottaminen ei kannata. Kaverit ovat vihaisia levinneistä kuvista ja tyttöystävä ei vastaa puhelimeen.

Vaikka vahinko on päässyt tapahtumaan, voit kuitenkin kertoa Jonnelle, että olette onnistuneet paikantamaan Jonnen puhelimen ja lukitsemaan sen etähallinnan kautta. Vaikka henkilökohtaisia tietoja onkin jo vuotanut, tämän jälkeen se ei enää onnistu.

Jotta Jonne tai kukaan muukaan ei joutuisi jatkossa näin kurjaan tilanteeseen, päätätte Lauran kanssa tehdä Riskiviraston nettisivuille ohjeet, miten puhelimen käyttöön liittyviä digiriskejä voidaan jo etukäteen pienentää.

Täydennä ohjeistukseen seuraavat käsitteet:

- *varmuuskopiot*
- *näyttölukko*
- *paikannustoiminto*
- *SIM-kortin PIN-koodi*
- *operaattorin nettipalveluun*
- *IMEI-koodi*
- *tuntomerkit*

Näin pidät puhelimen tiedot turvassa

Nykymaailmassa älypuhelin on tärkeä arjen asioiden hoitamiseen ja helpottaa elämää monissa asioissa. Koska puhelimelle tallennetaan usein monenlaista tietoa, on hyvä varautua etukäteen mahdollisiin riskitilanteisiin. Muista siis seuraavat ohjeet: (20p / oikea vastaus)

- Jotta kukaan ulkopuolinen ei pääse avaamaan puhelintasi, asenna siihen ukko; Näyttölukko. Lukituksen voit itse avata sormenjäljellä, kasvotunnistuksella tai koodilla.

- Puhelimeen on mahdollista aktivoida **paikannustoiminto**. Android-puhelimella se on nimeltään Paikanna puhelin ja iPhonessa Etsi iPhoneni. Molemmissa puhelimissa ominaisuus täytyy itse kytkeä päälle.
- Jos puhelin varastetaan, tarvitset rikosilmoitusta varten puhelimen **merkit; Tuntomerkit**. Voit vaikka ottaa puhelimestasi kuvan. Lisäksi tarvitaan puhelimen **koodi; Imei-koodi**. Se löytyy puhelimen myyntipakkauksesta tai jos näppäilet puhelimesta merkit *#06#.
- Kun saat uudet liittymän, vaihda **sim-kortin PIN-koodi**. Näin muiden on vaikeampi päästä käyttämään liittymääsi.
- Kannattaa myös luoda itselleen tili **omien nettipalveluihin**. Sieltä voit käydä hallinnoimassa liittymääsi, vaikka puhelin olisi kateissa.
- Kannattaa myös asentaa puhelin ottamaan automaattisesti **varmuuskopiot** valokuvista, videoista ja muista tärkeistä tiedostoista. Näin ne eivät katoa, vaikka puhelin häviäisi tai menisi rikki.

Ohjaus lounastuntiin

Lounastunti



X

Huh! Tulihan se lounastauko lopulta. Olet nyt suorittanut kymmenen päivän 20 tehtävästä. Kiireisen aamupäivän jälkeen on hyvä miettiä, mitä kaikkea on jäänyt mieleen. Kerro kolme ensimmäisten työtehtävien aikana oppimaasi asiaa.

Henriä kiinnostaa myös, millaisiin digimaailman riskeihin olet omassa elämässäsi törmännyt. Kerro ainakin yksi esimerkki.

100p

Avoin vastaus

Kiitos, kun kerroit! Mitähän uutta päivä vielä tuo tullessaan?

Kasvaako riski?

X

Tällä hetkellä arvioit Jonnen työtilanteeseen liittyvät digiriskit sen verran pieniksi, että tilannetta voidaan jäädä vielä seurailemaan. Mitkä seuraavista seikoista nostaisivat riskiarviosi tasoa merkittäväksi tai jopa kriittiseksi?

Jonne saa tietää, että puhelimelta on vuotanut asiakkaiden henkilötietoja. 25p

Jonnen pankkikortti on ollut puhelimen mukana. 0p

Jonne ei pääse kirjautumaan omalle työtililleen. 25p

Jonnen yhteystiedot katosivat puhelimen mukana. 0p

Puhelimella on kuvia firman pikkujouluista. 0p

Jonne muistaa, että ei ole laittanut puhelimelle salasanaa. 25p

Puhelimella on kuvia firman uudesta prototyypistä, joka esitellään seuraavalla viikolla. 25p

Henri muistuttaa sinua, että ainakin seuraavat asiat on tehtävät, jotta vältetään ikäviltä seurauksilta:

Henkilötietojen vuotamisesta täytyy aina ilmoittaa viranomaiselle 72 tunnin kuluessa - asia muuttuu siis kiireelliseksi. Myös se, että omalla salasanalla ei pääse kirjautumaan tileille, herättää epäilyksen että joku ulkopuolinen on päässyt puhelimen tietoihin.

Koska puhelimella oli työnantajan kannalta tärkeää tietoa: kuvia prototyypistä, on asiasta ilmoitettava heti. Myös se, ettei Jonne ole suojannut puhelintaan salasanalla, tekee tilanteesta kiireellisen. Kuka tahansa pääsee katsomaan kaiken puhelimelta löytyvän.

Kenelle tieto kuuluu?

Jonne ei edelleenkään halua kertoa työnantajalleen tilanteesta, vaan toivoo että puhelin jostain ilmestyy. Sinäkin olet jo alkanut pohtia, oliko alkuperäinen riskiarvio liian varovainen, Jonnen puhelimelta on kuitenkin pääsy salassa pidettäviin tietoihin.

Jotta saisitte Jonnen vakuutettua tilanteen vakavuudesta, Henri pyytää sinua kertaamaan tärkeimmät tietosuojaan liittyvät käsitteet. Käsitekortit ovat kuitenkin edellisen käyttäjän jäljiltä sekaisin, joten sinun tehtäväsi on yhdistää oikea käsite ja selitys.

Apua löydät esimerkiksi [Tietosuoja-sivustolta](#).

Henkilötieto	25p	Kaikki tiedot, jotka liittyvät tunnistettavissa olevaan henkilöön. Esimerkiksi nimi, puhelinnumero ja osoite.
Kaikki tiedot, jotka liittyvät tunnistettavissa olevaan henkilöön. Esimerkiksi nimi, puhelinnumero ja osoite.	25p	Tapahtuma, jonka seurauksena tärkeitä tietoja on vuotanut ulkopuolisille.
Rekisterinpitäjä	25p	Henkilö tai organisaatio, joka säilyttää henkilötietoja.
Dokumentointivelvollisuus	25p	Rekisterinpitäjän täytyy kirjata kaikki tietoturvaloukkaukseen liittyvät toimet.
Ilmoitus viranomaiselle	25p	Tehdään 72 tunnin sisällä tietoturvaloukkauksen huomaamisesta
Vakava tietoturvaloukkaus	25p	Tietojen menettämisestä voi seurata identiteettivarkaus, petos, psyykkistä ahdistusta, nöyryytystä tai maineen menetys.
Ilmoitus rekisteröidylle	25p	Täytyy tehdä, jos tietoturvaloukkauksen riskit arvioidaan merkittäviksi.

Laulujen lunnaat



Jonnen työnantaja on yhteydessä virastoon ja kiittelee viraston antamaa apua tilanteessa. Jonnen vitkuttelu tilanteessa on saanut pomon pohtimaan työsuhteen jatkoa - nopealla toiminnalla ja rehellisellä yhteistyöllä olisi saatu heti selvitettyä, mitä tietoja on voinut vuotaa ja siirrettyä aineisto turvaan. Nyt tietovuodon riski on suurempi.

Jonne kuitenkin saa uuden mahdollisuuden, mikäli onnistuu osoittamaan, että on oppinut läksynsä. Sinun tehtäväsi on auttaa häntä kertaamaan työelämän digiriskeihin kuuluvat toimintaohjeet täydentämällä alla oleva teksti seuraavilla käsitteillä:

- *avoimuus*
- *salasanoilla*
- *monivaiheinen tunnistautuminen*
- *noudattaa annettuja ohjeita*
- *päivitykset*
- *Henkilötiedot*
- *tietosuojavaltuutettu*
- *varmuuskopiot*
- *omat laitteet*

Työelämän tietoturva

Jokainen voi parantaa oman työpaikkansa tietoturvaa toimimalla yhteisesti sovittujen ohjeiden mukaan. Tärkeää on muistaa ainakin seuraavat ohjeet: (20P/oikea vastaus)

- Suojaa käyttämäsi koneet ja ohjelmat tarpeeksi monimutkaisilla illa; Salasanoilla. Parasta olisi käyttää kokonaista salalauseetta.
- Ota käyttöön myös tunnistautuminen. Kun kirjautuminen vaatii useamman vaiheen, on se tunkeutujalle vaikeampaa.
- Huolehdi, että olet asentanut laitteillesi tarvittavat ykset; Päivitykset. Näin tietoturva on ajan tasalla. Muista myös t; Varmuuskopiot.
- Tärkeistä tiedostoista kannattaa myös aina ottaa säännöllisesti annettuja ohjeita. Näin kallisarvoinen tieto ei katoa kokonaan.
- edot; henkilötiedot ovat tietoja, joiden käsittelyyn on EU:n jäsenmaissa oma tietosuojalaki GDPR. Jos et tiedä, miten niitä tulisi käsitellä, jokaisella työpaikalla on tosuoja valtuutettu, joka osaa neuvoa asiassa.
- Työasioissa kannattaa suosia työnantajan tarjoamia laitteita ja jättää teet; Omat laitteet vain henkilökohtaisiin asioihin.
- Jos vahinko pääsee käymään, tärkeintä on rehellisyys ja oimuus; Avoimuus.

Ellan kaapattu kampanja



X

Mainosalan yrittäjä Ella ottaa yhteyttä Riskivirastoon. Hän on useamman kuukauden ajan valmistellut mainoskampanjaa tärkeälle asiakkaalle ja nyt hän on saanut tietää, että kilpaileva toimisto on julkaissut täysin samalle idealle pohjautuvan kampanjan toiselle asiakkaalle. Ella on aivan epätoivoinen - miten tämä on mahdollista?

Mitä nyt tehdään? Jotta nykyistä tilannetta voidaan alkaa hoitaa, täytyy löytää perimmäiset syyt, joista ongelma on saanut alkunsa. Laita järjestykseen toimenpiteet, joita juurisyyanalyysiin kuuluu.

1	20p	Ongelman ymmärtäminen: mitä oikeastaan on tapahtunut?
2	20p	Tietojen kerääminen: millä kaikilla asioilla voi olla yhteys syntyneeseen ongelmaan?
3	20p	Tietojen analysointi: mitkä asiat todella liittyvät syntyneeseen ongelmaan?
4	0p	Juurisyyden selvittäminen: mitkä ovat ne asiat, joiden vuoksi ongelma on olemassa?
5	0p	Ratkaisujen löytäminen ja toteuttaminen: poistetaan löydetyt ongelmat ja pienennetään riskiä ainakin tulevaisuudessa.

Juurisyyt



X

Ellan tilanteessa on tärkeää löytää juurisyyt, joista tietojen vuotaminen johtuu. Voi olla, että nykyisessä tilanteessa peli on jo menetetty, mutta jotta Ellan työt jatkossa pysyisivät turvassa, täytyy nyt löytää vuotokohdat.

Ellan työpaikalla on voitu selvittää, että kaikki laitteet ja ohjelmistot toimivat moitteettomasti, joten tietovuodon syy ei ole fyysisessä toimintaympäristössä. Myös järjestelmät ja yrityksen toimintatavat näyttävät olevan kunnossa, joten jäljelle jää epäily inhimillisestä virheestä.

Alla olevista tilanteista kolme on toteutunut Ellan kohdalla. Mitä sinä epäilisit tapahtuneen?

Ella on jättänyt työkoneen auki pöydälleen lähtiessään viikonlopun viettoon. -25p

Ella on tehnyt töitä kahvilan julkisessa verkossa. 50p

Ella käyttää samaa salasanaa suunnitteluohjelmaan kuin muihinkin verkkopalveluihin. 50p

Ellan työkaveri on vuotanut tiedot tahallaan. -25p

Ella ei ole tehnyt pyydettyjä päivityksiä koneelleen. 50p

Ella on antanut lapsensa pelata työkoneella. -25p

Ellan tilanteessa käy ilmi, että asiasta ei oikein voi syyttää ketään ulkopuolista. Vaikka tietokone olisi ollut auki pöydällä tai lapsi pelannut Ellan koneella, ei tietovuoto johdu heistä. Myös kaikki työkaverit ovat luottamuksen arvoisia. Syy on siis Ellan omassa toiminnassa.

Turhan varomattomasti Ella on käyttänyt lähikahvilan avointa verkkoa ja kun salasana on kaikkiin palveluihin sama ja tärkeät tietoturvapäivitykset jääneet tekemättä - on tarkkasilmäinen ja näppärä hakkeri huomannut tilaisuuden koittaneen. Onneksi kaikki asiat ovat jatkossa helposti korjattavissa, vaikka nyt tietysti harmittaa!

Suunnitelmasta käytäntöön

X

Ella on pettynyt ja harmissaan tapahtuneesta, mutta samalla päättäväinen: näin ei saa enää koskaan tapahtua. Tarvitaan siis kunnollinen riskienhallintasuunnitelma!

Yhdistä Ellan tarvitsemat toimenpiteet niiden käytännön toteutuksiin. Tästä on hyvä lähteä liikkeelle!

Riskin ottaminen	25p	Ella päättää jatkaa töitään digiympäristössä, vaikka siihen sisältyy riskejä.
Riskin pienentäminen	25p	Ella laatii listan turvatoimista, joiden avulla riskeihin voidaan varautua paremmin.
Riskin siirtäminen	25p	Ella palkkaa yritykselle ulkopuolisen tietoturva-asiantuntijan.
Riskin välttäminen	25p	Nykyisten toimintatapojen keskeyttäminen, kunnes tietoturva-asiantuntija on löytänyt niiden haavoittuvuudet.

Kahvihetki



X

Ja taas mennään! Nyt onneksi ensin pienelle kahvitaualle ja sitten vielä hetkeksi hommiin - päivän 20 tehtävästä jäljellä on enää kuusi. Kumman kanssa haluat jakaa päivän viimeiset työtehtävät - Lauran vai Henrin?

Henrin 100p

Mukavaa loppupäivää! Henrin kanssa pääsetkin ratkomaan vielä muutaman kinkkisen riskitilanteen!

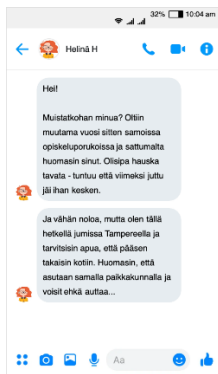
path - helinä

Lauran 100p

Mukavaa loppupäivää! Lauran työpöydällä odottaakin vielä muutama kiinnostava tapaus.

path - Liian hyvä tarjous

Helinä



Päivä on edennyt kahvitaukoon ja taas on pieni hetki aikaa itselle. Avaat puhelimen ja yllätyt. Olet saanut uuden viestin.

Jäät pohtimaan viestiä. Helinässä on jotain tuttua, mutta et muista, missä olisit voinut tavata tämän. Toisaalta Helinä näyttää profiilikuvan perusteella kivalta - voisi olla mukava tavata hänet. Mutta mitä Helinä oikeastaan haluaa? Treffit vai matkarahaa?

Aikaisemmasta riskianalyysistä oppineena alat pohtia, onko tämä riski ottamisen arvoinen ja mitä menetettävää sinulla on. Valitse alta mielestäsi tilanteeseen sopivat väitteet.

Tilanteessa ei ole mitään hävittävää! -20p

Tilanteen taloudellinen riski on aika pieni. 20p

Tilanteesta voi seurata mielipahaa. 20p

Jos Helinä on tosissaan, riskin ottamisesta voi seurata hyviä asioita. 20p

Taloudellista riskiä ei kannata ikinä ottaa. -20p

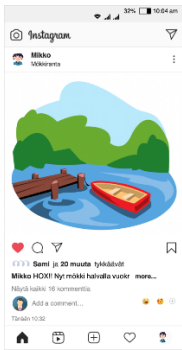
On ihan fiksua hiukan epäillä Helinän viestiä. 20p

Ihmissuhteisiin liittyy aina riskejä. 20p

Hiukan epämääräinen tämä Helinän viesti on ja siksi on ihan fiksua hiukan epäillä ja pohtia sen todenmukaisuutta. Pahimmassa tapauksessa menetät hiukan rahaa ja ehkä myös luottamuksesi ihmisiin kärsii.

Toisaalta, taloudellinen riski on aika pieni ja kaikkiin ihmissuhteisiin liittyy riskejä. Parhaimmassa tapauksessa tilanne päättyy hyvin ja voit tavata mukavan uuden ihmisen!

Unelmien kesämökki



X

Kaverisi laittaa viestin tarjouksesta, jonka nähnyt sosiaalisessa mediassa. Toiveittesi mukainen kesämökki olisi vuokralla juuri lomaviikollesi ja aivan uskomattoman edulliseen hintaan. Vuokraajalla on kuitenkin kova kiire ja varausmaksu mökistä täytyy maksaa tänään. Puntaroit tarjousta ja mietit, pitäisikö vielä kysyä Henrin mielipidettä. Päätät kuitenkin ottaa riskin - mökki on juuri sellainen, josta olet haaveillut. Ei se pelaa, joka pelkää!

Samassa riskinoton puuskassa jatkat juttelua Helinän kanssa ja päätät lähettää hänelle rahat (yllättävän) kalliiseen junalippuun. Ei noin aito ja rehellinen ihminen voi olla huijari!

Vielä on kuitenkin työpäivää edessä, joten jatkettava on, kävi miten kävi. Millä mielellä jatkat loppupäivän hommiin?

Hiukan hirvittää oma riskinotto kaiken opitun jälkeen. Pelissä on aika paljon. 100p

Tietoisien riskien ottaminen on aina jännittävää! Toisaalta olet vahvoilla, kun ymmärrät jo etukäteen eteneväsi riskillä.

Path – IT-tuki

Ei se pelaa, joka pelkää! Nyt on paljon pelissä, mutta myös paljon voitettavaa! 100p

Näinhän se on. Ilman riskin ottamista ei elämässä pääsisi eteenpäin ollenkaan!

path - Valeverkkokauppa

IT-tuki



X

Työpisteesi puhelin soi ja toisessa päässä oleva henkilö esittäytyy sinulle englanniksi ohjelmistoyrityksen työntekijäksi. Hän kertoo, että koneellesi on sen valmistusvirheestä johtuva tietoturvaongelma, joka vaatii välittömiä toimia. Hän pyytää sinua asentamaan koneellesi etähallintaohjelman, jonka avulla virhe voidaan korjata ilman että sinun täytyy poistua työpisteeltäsi. Kuulostaa helpolta - varsinkin, kun et itse oikein ymmärrä tietokoneista paljoakaan.

Henri on kuunnellut puheluaasi ja pyytää sinua lopettamaan. Tällaiset teknisen tuen huijauspuhelut ovat kuulemma hyvinkin yleisiä nykyään.

Mitkä seuraavista seikoista antavat aihetta epäillä huijausta?

Soittaja puhuu englantia. 20p

Soittaja pyytää pankki- tai henkilötietojasi. 20p

Soittaja pyytää sinua asioimaan palvelupisteellä asian korjaamiseksi. -20p

Soittaja haluaa sinun asentavan koneellesi uuden ohjelman. 20p

Soittaja kertoo, kehen voit olla työpaikallasi asiasta yhteydessä. -20p

Soittaja haluaa varmistaa henkilöllisyytesi ja pyytää sinulta kuvaa passista tai ajokortista. 20p

Soittajalla tuntuu olevan kova kiire asian kanssa. 20p

Henri oli oikeassa. Teknisen tuen huijauspuhelut ovat todella yleisiä ja valitettavan moni niihin vielä uskoo. Hälytysmerkkien pitäisi varoittaa, jos puhelu tulee ulkomaalaisesta numerosta tai soittaja puhuu englantia. Mitään omia henkilötietoja tai pankkitunnuksia ei tule antaa puhelimesta tai sähköpostilla eikä kukaan luvallisilla asioilla oleva niitä sinulta tällä tavalla kysy.

Ruutuaikaa



X

Katja ottaa yhteyttä Riskivirastoon, koska on huolissaan lapsensa tietokoneen käytöstä. Katja itse ei omista edes älypuhelinta ja suhtautuu kielteisesti tietotekniikkaan. Hänen mielestään digimailma on vaarallinen ja passivoi ihmiset vain laitteiden äärelle.

Kymmenenvuotias Leevi on kuitenkin todella innostunut tietokonepelaamisesta ja toivonut omaa konetta jo ekaluokkalaisesta. Katja on nyt kahden vaiheilla: hankkiako lapselle kone ja altistaa tämän digimailman uhille vai kieltää Leevin suurin toive ja pysyä tiukkana.

Ensimmäistä kertaa työpäiväsi aikana pääsetkin nyt kertomaan asiakkaalle, että riski ei aina ole huono asia. Kaikkeen toimintaan liittyy epävarmuutta, mutta joskus toteutuvatkin monenlaiset positiiviset riskit eli mahdollisuudet.

Keksi mahdollisimman monta positiivista riskiä, joita Katjan ja Leevin tilanteessa on.

100p

avoin palaute:

Hyviä ideoita! On hieno huomata, että monissa tilanteissa on myös paljon uusia mahdollisuuksia.

Mökitön loma



Nyt harmittaa! Varaamasi mökki osoittautui kaverin käynnin jälkeen huijaukseksi. Kuvassa näkyvälle rannalle on viiden kilometrin matka ja se kuuluu leirintäalueeseen, jonka ohessa toimii vesiskoottereiden vuokrausfirma ja lasten vesipuisto. Toivomasi rauhallinen loma ei tuolla mökillä toteudu. Varausmaksu meni hukkaan ja lomasuunnitelmat uusiksi. Onneksi asia kuitenkin tarkistettiin ennen reissua toiselle puolelle Suomea.

Olet tosi harmissasi - olisihan sinun pitänyt ymmärtää. Jos joku asia on liian hyvä ollakseen totta, se ei luultavasti ole totta.

Jotta ensi kerralla olisit fiksumpi, kertaat vielä erilaisten verkkohuijausten tyypillisimmät tavat. Yhdistä huijaus oikeaan selitykseen.

Halutessasi löydät lisää tietoa [Kuluttajaliiton Näin tunnistat digihuijauksen -materiaalista](#).

Nettikauppahuijaus	20p	Sinulle myydään tavaroita tai palveluita, joita ei todellisuudessa ole olemassa.
Tietojen kalastelu	20p	Huijari pyrkii soittojen, tekstiviestien tai sähköpostin avulla saamaan pankkitietoja, käyttäjätunnuksia tai muita henkilökohtaisia tietojasi.
Huijausviestit	20p	Esimerkiksi Postin, pankin tai viranomaisen nimissä lähetetty viesti, joka ohjaakin ihan muualle.
Romanssihuijaus	20p	Seuranhakupalvelun, sähköpostin tai sosiaalisen median kautta lähestyvä huijari, joka pyrkii saamaan sinuun tunnesiteen ja sen jälkeen pyytää sinua lähettämään rahaa.
Sijoitushuijaus	20p	Saat ainutlaatuisen tarjouksen, jonka avulla voit tienata uskomattoman määrän rahaa. Tarjous on usein voimassa vain hetken ja se saattaa sisältää tunnettujen ihmisten tarinoita rikastumisesta.
Toimitusjohtajahuijaus	20p	Toimitusjohtajan nimissä lähetetty viesti talousasioista vastaavalle henkilölle, joka pyytää hoitamaan erääntyneen laskun ulkomaalaiselle tilille.

Valeverkkokauppa



X

Mari on joutunut pulaan. Hän kertoo ostaneensa itselleen uudet kaiuttimet uuden verkkokaupan avajaistarjouksesta, mutta nyt kaupasta on jo muutama viikko eikä mitään ole kuulunut. Myös kaikki yhteydenottopyynnot kauppaan ovat hukkuneet digiavaruuteen eikä verkkokaupan sivuilta löydy asiakaspalvelun puhelinnumeroa, josta tilannetta voisi selvittää.

Henri kertoo, että Mari on luultavasti asioinut valeverkkokaupassa eikä uusia kaiuttimia ole tulossa. Mari on ihmeissään, sillä sivusto on vaikuttanut luotettavalta ja tilaus hoitui samalla tavalla kuin aikaisempienkin verkko-ostojen kanssa.

Valeverkkokaupan voi kuitenkin tunnistaa, jos on tarkkana. Mitkä alla olevista asioista antavat aihetta epäillä huijausta?

Verkkokaupan sivuilla on vain yhteydenottolomake eikä muita yhteystietoja. 20p

Verkkokaupan www-osoite on ulkomailla. -20p

Tuotteiden hinnat ovat erittäin edullisia. 20p

Verkkokaupasta ei löydy tietoa hakukoneella. 20p

Verkkokauppa haluaa maksun vain luottokortilla. -20p

Tarkemmin katsottuna verkkokaupan sivulla on paljon kirjoitusvirheitä. 20p

Tilaamasi tuote on loppu kaikilta muilta kaupoilta, mutta täällä sitä on varastossa paljon. 20p

Valeverkkokaupat ovat valitettavan yleisiä ja siksi verkko-ostoksilla kannattaa olla tarkkana.

Jos kaupan sivuilla ei ole kunnollisia yhteystietoja, tuotteiden hinnat ovat poikkeuksellisen edullisia, verkkokaupasta ei löydy tietoa hakukoneella, sivustolla on paljon kirjoitusvirheitä tai tuote on loppunut kaikilta muilta myyjiltä. Sen sijaan ulkomainen - tai kotimainen - verkko-osoite ei vielä kerro mitään, kauppa saattaa silti sijaita missä vain.

Jos kauppa toivoo maksua luottokortilla, se on parempi kuin pankkisiirto tai käteiskortti. Luottokorttikauppa on usein mahdollista jäljittää ja perua, niinpä huijarit pyrkivät välttämään tätä mahdollisuutta.

Mummu digiaikaan



X

Anne on huolissaan iäkkäästä mummustaan. Tämän terveys reistailee ja arki omassa asunnossa ei aina suju kuten pitäisi. Mummu unohtelee lääkkeitä, sovittuja tapaamisia ja syömisenkin kanssa on hiukan niin ja näin. Toisaalta mummu on reipas ja virkeä ja juttelee mielellään puhelimesta.

Anne toivoisi, että mummu muuttaisi palveluasuntoon, mutta tämä kieltäytyy jyrkästi. Anne on kuullut, että jotkut ikäihmiset ovat hyötynet omasta älylaitteesta ja saaneet sen avulla lisää aikaa omatoimiseen asumiseen.

Ensimmäistä kertaa työpäiväsi aikana pääsetkin nyt kertomaan asiakkaalle, että riski ei aina ole huono asia. Kaikkeen toimintaan liittyy epävarmuutta, mutta joskus toteutuvatkin monenlaiset positiiviset riskit eli mahdollisuudet.

Keksi mahdollisimman monta positiivista riskiä, joita Annen ja mummun tilanteessa on.

100p

avoin kysymys

Hyviä ideoita! On hieno huomata, että monissa tilanteissa on myös paljon uusia mahdollisuuksia.

Helinän huijaus

Päivä alkaa olla lopussa ja päätät laittaa Helinälle viestin tulevasta illasta. Bussirahat menivät perille ja myös Helinän pitäisi kohta olla kaupungissa. Yllättäen Helinä ei kuitenkaan vastaa enää viesteihin ja kun katsot tarkemmin, myös sosiaalisen median profiili on poistettu. Ymmärrät, että sinua on huijattu. Harmittaa ja hävettää yhtä aikaa. Rahaa ei onneksi mennyt paljon, mutta henkiset kolhut ovat yllättävät kipeät. Miten sitä enää uskaltaa luottaa ihmisiin?

Henri kuitenkin lohduttaa ja sanoo, ettei Helinän viesti noudattanut tyypillistä rakkaushuijauksen kaavaa ja olisi voinut olla myös ihan totta.

Yhdistä rakkaushuijauksen tapahtumat siihen järjestykseen, jossa ne tyypillisesti etenevät.

1	20p	Uhri kohtaa netissä kiinnostavan uuden ihmisen.
2	20p	Uusi tuttava aloittaa tiiviin viestittelyn ja keskustelut muuttuvat nopeasti syvällisiksi.
3	20p	Sovitaan ensimmäinen tapaaminen, jota uusi tuttava kertoo odottavansa malttamattomana.
4	20p	Juuri ennen sovittua tapaamista tapahtuu jotain ikävää: tuttava tai joku hänen läheisensä sairastuu tai joutuu muuten ikävään tilanteeseen ja tapaaminen peruuntuu.
5	20p	Tuttava kertoo, ettei pääse käsiksi omiin rahoihinsa ja tarvitsee nopeasti apuasi vaikean tilanteensa hoitamiseen.
6	20p	Uhri lähettää rahaa ja uusi tuttava katoaa tavoittamattomiin.

Päivä pulkassa



X

Hienoa, olet nyt suorittanut työharjoittelusi Riskivirastossa. Opit paljon riskeistä - myös kantapään kautta. Edelleen harmittelet mökkiloman peruuntumista.

Kadun toisella puolella huomaat kuitenkin jonkun heiluttavan sinulle. Tarkemmin katsoessasi huomaat tutut kasvot someviestin takaa - treffit taitavat siis toteutua. Huomaat, että kaikessa toiminnassa on riskejä, ja niitä kannattaa myös uskaltaa ottaa.

Muistathan myös, että voit aina palata opetusaineistoon kertaamaan niitä asioita, joita pelin aikana jäit pohtimaan.

Ennen kun lähdet jatkamaan matkaasi, olisi kiva kuulla, mitä opit! Entä mikä tapaus jäi erityisesti mieleesi ja mitä pidit päivästä?

100p

avoin vastaus

Kiitos palautteestasi ja vierailusta Riskivirastossa! Muistathan, että aina voit palata takaisin oppimaan uusia asioita digiriskeistä!

Olet myös ansainnut työstäsi pienen palkinnon. Sinulle on nyt myönnetty alla oleva suoritusmerkki. Ole hyvä!



[Täysikokoisen suoritusmerkin pääset lataamaan verkkosivuiltamme.](#) Linkin kautta pääset myös takaisin [Riskioppi-ympäristön](#) sivuille.

Liian hyvä tarjous



Päivä on edennyt kahvitaukoon.

Huomaat, että Laura uppoutuu oman puhelimensa ääreen ja päätät tehdä samoin.

Olet jo useamman viikon ajan etsinyt vuokralle sopivaa kesämökkiä ja toivot, että "se oikea" vielä osuu kohdalle. Nyt huomaat vuokrauspalvelussa ilmoituksen, jossa kaikki toiveesi tuntuvat toteutuvan. Sopimus vain pitäisi tehdä saman tien ja varausmaksu suorittaa jo tänään. Samaan aikaan sekä innostut ja että alat epäillä.

Mökki on kuitenkin ihana etkä halua heti luovuttaa. Pohdit asiaan liittyviä riskejä. Mitkä seuraavista väitteistä sopivat tilanteeseen?

Taloudellista riskiä ei kannata koskaan ottaa. -25p

Tilanteessa on myös onnistumisen mahdollisuus. 25p

Mökkihuijaukset ovat aika tavallisia - kannattaa siis hiukan epäillä. 25p

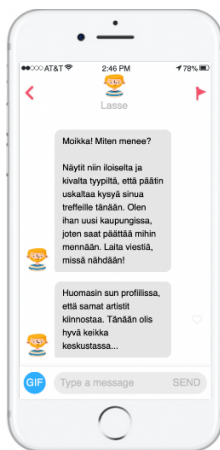
Mökin vuokraaminen yksityiseltä henkilöltä on aina riski -25p

Riskiä on mahdollista pienentää monellakin tavalla. 25p

Myös liian hyviä tarjouksia on olemassa! 25p

Ihan hyvä, että epäilyksesi heräsivät! Tällaisia huijauksia on paljon ja viestissä on monta asiaa, jotka saavat epäilemään. Jos vuokranantaja ei ehdi näyttää mökkiä, ei halua antaa yhteystietojaan, lupaa vuokrasopimuksen vasta varausmaksun jälkeen tai kukaan ei tunnu lähiseudulla tuntevan häntä, on syytä painaa jarrua. Pelkästään sähköpostilla annettuihin tietoihin ei voi luottaa. Toisaalta, aina on mahdollisuus, että tarjous on aito ja taustalla ovat ihan rehelliset pyrkimykset.

Lasse



X

Pyörittelet edelleen mökkiasiaa mielessäsi, kun treffipalveluun tulee uusi viesti. Sinulla on hiukan huonoja kokemuksia palvelusta ja olit jo päättänyt luopua koko touhusta. Lasse kuitenkin vaikuttaa kuvankin perusteella kivalta ja teitä kiinnostavat samat asiat. Päätät olla rohkea ja ottaa riskin. Yllätykseksi ostat teille liput yhteisen lempiartistin illan keikalle.

Myös mökkiasia vaivaa sinua edelleen ja päätät antaa mennä - kerranhan sitä vain eletään! Lähetät varausmaksun vuokraajalle, vaikuttihan tämä viestin perusteella rehelliseltä. Ei aina voi kaikkea varoakaan!

Vielä on kuitenkin työpäivää edessä, joten jatkettava on, kävi miten kävi. Millä mielellä jatkat loppupäivän hommiin?

Hiukan hirvittää oma riskinotto kaiken opitun jälkeen. Pelissä on aika paljon. 100p

Tietoisien riskien ottaminen on aina jännittävää! Toisaalta olet vahvoilla, kun ymmärrät jo etukäteen eteneväsi riskillä.

Path – Saapunut lähetys

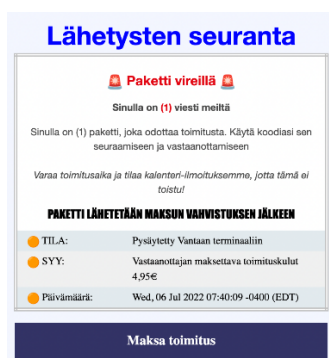
Ei se pelaa, joka pelkää! Nyt on paljon pelissä, mutta myös paljon voitettavaa! 100p

Näinhän se on. Ilman riskien ottamista ei elämässä pääsisi eteenpäin ollenkaan!

Path – Laatikollinen lupauksia

Saapunut lähetys

Odotat edellisellä viikolla tilaamaasi lähetystä ja seuraat tarkkaan puhelimeesi tulevia viestiejä. Niinpä reagoit heti, kun saat viestin sähköpostiisi.



Ehdit jo klikata pyydetylle sivustolle, kun Laura ehtii hätiin. Hän kieltää sinua antamasta mitään omia tietojasi sivustolle, koska kyseessä on huijaus.

Mitkä asiat antavat aiheita epäillä niin?

Viestissä ei mainita sen lähettäjää. 20p

Viestissä pyydetään ylimääräistä maksua. 20p

Et ole tilannut pakettia Vantaalta. -20p

Viesti ohjaa sinut eteenpäin uudelle verkkosivulle. 20p

Viesti on tullut sähköpostiin eikä puhelimeen. -20p

Viestissä pyydetään tilaamaan jotain ylimääräistä. 20p

Viestissä kiirehditään asian hoitamista nopeasti. 20p

Tekaistut pakettien noutoilmoitukset ja niihin liittyvät huijausyritykset johtavat usein tilausansa. Näissä viesteissä sinua yritetään saada avaamaan linkkejä ja antamaan pankki- tai luottokorttitietosi vetoamalla maksamattomiin kuljetusmaksuihin.

Huijausviestit voivat saapua puhelimeesi myös samaan viestiketjuun kuin aidot saapumisilmoitukset.

Usein huijausviesteissä on kuitenkin kirjaimista ja numeroista koostuva linkki, josta voi tunnistaa huijauksen. Älä avaa linkkiä ja anna tietojasi, vaikka sinulle olisikin saapumassa jokin lähetys. Ole sen sijaan yhteydessä oikean pakettin lähettäjään ja tiedustele, onko hän saamasi viestin takana.

Aidossa saapumisilmoituksessa kerrotaan noutopaikka osoitetietoineen eivätkä ilmoitukset kehota antamaan lisätietoja.

Sukellus someen



X

Ville on muuttanut lapsuusmaisemiinsa kauas kaupungista ja samalla perustanut oman majoitusyrityksen. Asiakkaita vain ei tule toivotulla tavalla ja jotain pitäisi tehdä.

Tuttava on kehottanut häntä liittymään erilaisiin sosiaalisen median palveluihin ja vieläpä rohkeasti omilla kasvoilla. Ajatus tuntuu Villestä vieraalta - mitä järkeä turhanpäiväisten someviestien lähettämässä on? Ihmiset täällä vain nauraisivat hänelle. Ja miten se voisi vaikuttaa hänen yrityksensä toimintaan?

Ensimmäistä kertaa työpäiväsi aikana pääsetkin nyt kertomaan asiakkaalle, että riski ei aina ole huono asia. Kaikkeen toimintaan liittyy epävarmuutta, mutta joskus toteutuvatkin monenlaiset positiiviset riskit eli mahdollisuudet.

Keksi mahdollisimman monta positiivista riskiä, joita somemarkkinoinnissa voisi Vilelle olla.

100p

avoin kysymys

Hyviä ideoita! On hieno huomata, että monissa tilanteissa on myös paljon uusia mahdollisuuksia.

Mökkihuijari



Voi harmi! Varaamasi mökki osoittautui huijaukseksi. Mökkipaikkakunnalla asuva kaverisi oli käynyt paikalla ja huomannut, että vuokrattavana ollut mökki kuului ihan toiselle henkilölle kuin sitä vuokrannut rouva. Mökin oikea omistaja valmistautui rauhassa viikonlopun viettoon ja oli kauhistunut siitä, että joku vuokraa hänen mökkiään.

Olet tosi harmissasi - olisihan sinun pitänyt ymmärtää. Jos joku asia on liian hyvä ollakseen totta, se ei luultavasti ole totta.

Jotta ensi kerralla olisit fiksumpi, kertaat vielä erilaisten verkkohuijausten tyypillisimmät tavat. Yhdistä huijaus oikeaan selitykseen.

Halutessasi löydät lisää tietoa [Kuluttajaliiton Näin tunnistat digihuijauksen -materiaalista](#).

Nettikauppahuijaus	20p	Sinulle myydään tavaroita tai palveluita, joita ei todellisuudessa ole olemassa.
Tietojen kalastelu	20p	Huijari pyrkii soittojen, tekstiviestien tai sähköpostin avulla saamaan pankkitietoja, käyttäjätunnuksia tai muita henkilökohtaisia tietojasi.
Huijausviestit	20p	Esimerkiksi Postin, pankin tai viranomaisen nimissä lähetetty

		viesti, joka ohjaakin ihan muualle.
Romanssihuijaus	20p	Seuranhakupalvelun, sähköpostin tai sosiaalisen median kautta lähestyvä huijari, joka pyrkii saamaan sinuun tunnesiteen ja sen jälkeen pyytää sinua lähettämään rahaa.
Sijoitushuijaus	20p	Saat ainutlaatuisen tarjouksen, jonka avulla voit tienata uskomattoman määrän rahaa. Tarjous on usein voimassa vain hetken ja se saattaa sisältää tunnettujen ihmisten tarinoita rikastumisesta.
Toimitusjohtajahuijaus	20p	Toimitusjohtajan nimissä lähetetty viesti talousasioista vastaavalle henkilölle, joka pyytää hoitamaan erääntyneen laskun ulkomaalaiselle tilille.

Laatikollinen lupauksia



X

Kalle on löytänyt netin myyntipalstalta edullisesti juuri ilmestyneen pelikonsolin ja onnistunut kerrankin olemaan ensimmäisenä ottamassa yhteyttä ja varaamassa tuotteen. Kaupan hintoihin verrattuna konsoli oli todella edullinen, vaikka myyjä kertoikin ilmoituksessa, että se on vain otettu pakkauksesta ja jäänyt sitten käyttämättä. Tuote on siis käytännössä uusi.

Kaupat sovittiin ja Kalle sai myyjältä seurantakoodin ja muutaman päivän kuluttua myös paketin. Uskomaton tuuri! Paitsi ettei ollut. Kun paketti saapui, Kalle huomasi ostaneensa vain konsolin pakkauslaatikon ja sen sisällä olevia sanomalehtiä. Myyjä oli kadonnut myyntipalstalta ja puhelinnumero, jolla hän Kallen kanssa oli asioinut oli poistettu käytöstä.

Laura kertoo Kallelle, että tämä on joutunut nettihuijarin uhriksi ja neuvoo ottamaan yhteyttä nettipalveluun ja poliisiin. Vaikka rahat luultavasti jäävät huijarille, neuvotte Kallelle, miten hän seuraavalla kerralla voi välttää huijauksen.

Mitkä alla olevista toimista pienentävät huijatuksi tulemisen riskiä?

Mikäli mahdollista, sovi kaupat aina kasvokkain. 20p

Varmista, että myyjä on suomalainen. -20p

Kysy myyjältä lisäkuvia tuotteesta niin, että pyydät häntä sijoittamaan kuvaan jonkun pyytämäsi esineen. 20p

Tarkista maksaessasi, että maksun saaja on sama kuin ilmoituksen jättäjä. 20p

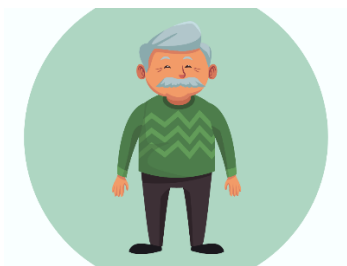
Osta vain tunnettuja merkkituotteita. -20p

Tarkista löytyykö netin hakukoneilla muiden ostajien kokemuksia myyjästä. 20p

Älä lähetä rahaa etukäteen näkemättä tuotetta. 20p

Erilaiset nettikirppikset ja huutokaupat ovat hyviä paikkoja tehdä löytöjä ja suurin osa ostajista ja myyjistä onkin ihan rehellisellä asialla liikkeellä.

Kaikenmaailman hömpötyksiä



Seuraava asiakas on Risto, joka on hiukan ärsyyntynyt tilanteesta, johon on joutunut. Hänen tyttärensä on muuttamassa ulkomaille ja vaatii Ristoa hankkimaan tietokoneen ja internetyhteyden, jotta hän voi olla helposti yhteydessä tyttäreensä ja tämän lapsiin myös jatkossa.

Risto ei moisista vimpaimista perusta, puhelinkin on vanhaa näppäinmallia. Hän on kuullut huijareista ja turhanpäiväisyyksistä, joita digimaailma on täynnä eikä halua tulla osaksi sellaista menoa.

Ensimmäistä kertaa työpäiväsi aikana pääsetkin nyt kertomaan asiakkaalle, että riski ei aina ole huono asia. Kaikkeen toimintaan liittyy epävarmuutta, mutta joskus toteutuvatkin monenlaiset positiiviset riskit eli mahdollisuudet.

Keksi mahdollisimman monta positiivista riskiä, joita digimaailmaan astumisessa voi Ristolle olla.

100p

avoin vastaus

Hyviä ideoita! On hieno huomata, että monissa tilanteissa on myös paljon uusia mahdollisuuksia.

Lavastettu Lasse

X

Päivä alkaa olla lopussa ja päätät laittaa Lasselle viestin tulevasta illasta. Olet lähettänyt hänelle liput illan keikalle treffipalvelun viestillä ja odotat jännityksellä tämän reaktiota yllätykseen.

Yllättäen Lasse ei kuitenkaan vastaa enää viesteihin ja kun katsot tarkemmin, myös treffipalvelun profiili on poistettu. Ymmärrät, että sinua on huijattu. Harmittaa ja hävettää yhtä aikaa. Rahaa ei onneksi mennyt paljon, mutta henkiset kolhut ovat yllättävät kipeät. Miten sitä enää uskaltaa luottaa ihmisiin?

Laura kuitenkin lohduttaa ja sanoo, ettei Lassen viesti noudattanut tyypillistä rakkaushuijauksen kaavaa ja olisi voinut olla myös ihan totta.

Yhdistä rakkaushuijauksen tapahtumat siihen järjestykseen, jossa ne tyypillisesti etenevät.

1	20p	Uhri kohtaa netissä kiinnostavan uuden ihmisen.
2	20p	Uusi tuttava aloittaa tiiviin viestittelyn ja keskustelut muuttuvat nopeasti syvällisiksi.
3	20p	Sovitaan ensimmäinen tapaaminen, jota uusi tuttava kertoo odottavansa malttamattomana.
4	20p	Juuri ennen sovittua tapaamista tapahtuu jotain ikävää: tuttava tai joku hänen läheisensä sairastuu tai joutuu muuten ikävään tilanteeseen ja tapaaminen peruuntuu.
5	20p	Tuttava kertoo, ettei pääse käsiksi omiin rahoihinsa ja tarvitsee nopeasti apuasi vaikean tilanteensa hoitamiseen.
6	20p	Uhri lähettää rahaa ja uusi tuttava katoaa tavoittamattomiin.

Päivä pulkassa (2 vaihtoehtoinen maali)



X

Hienoa, olet nyt suorittanut työharjoittelusi Riskivirastossa! Opit paljon riskeistä - myös kantapään kautta. Edelleen harmittaa ja nolottaa, että uskoit huijarin treffikutsuun.

Ulko-ovella huomaat kuitenkin iloisen joukon tuttuja ihmisiä. Kaverisi on käynyt tarkistamassa varaamasi mökin ja paikka on ihana! Nyt autollinen parhaita kavereitasi odottaa mökkikamat pakattuina ja valmiina reissuun. Unelmien mökkilaiturilla sydänsurutkin varmasti parantuvat. Ja taas huomaat, että kaikessa toiminnassa on riskejä, mutta niitä kannattaa myös uskaltaa ottaa!

Muistathan myös, että aina voit palata **Riskioppi-ympäristöön** kertaamaan niitä asioita, joita pelin aikana jäit pohtimaan.

Ennen kun lähdet jatkamaan matkaasi, olisi kiva kuulla, mitä opit! Entä mikä tapaus jäi erityisesti mieleesi ja mitä pidit päivästä?

100p

avoin vastaus

Kiitos palautteestasi ja vierailusta Riskivirastossa! Muistathan, että aina voit palata takaisin oppimaan uusia asioita digiriskeistä!

Olet myös ansainnut työstäsi pienen palkinnon. Sinulle on nyt myönnetty alla oleva suoritusmerkki. Ole hyvä!



Täysikokoisen suoritusmerkin pääset lataamaan [verkkosivuiltamme](#). Linkin kautta pääset myös takaisin [Riskioppi-ympäristön](#) sivuille.